

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:

i.e.remissvar@regeringskansliet.se

Regeringskansliets dnr I2020/00602/E

2020-05-25

LM2020/004845

Lantmäteriets yttrande över Energimarknadsinspektionens rapport¹ med förslag för genomförande av EU-lagstiftning på elmarknadsområdet samt för genomförande av vissa delar av det omarbetade förnybartdirektivet

Bakgrund

Inom EU pågår ett arbete med att skapa en energiunion. Syftet med energiunionen är att åstadkomma en väl fungerande inre marknad för el och gas inom EU för att bättre kunna ta tillvara på gemensamma energitillgångar, öka leveranssäkerheten, stärka EU:s konkurrenskraft och minska skadlig miljöpåverkan i en alltmer global omvärld. Energimarknadsinspektionen, Ei, fick i februari 2019 ett uppdrag av regeringen att analysera vilka åtgärder som krävs för att genomföra elmarknadsdirektivet och lämna författningsförslag i de delar genomförandet kräver detta.

Markåtkomstfrågorna har inte varit föremål för analys i samband med direktivets införande. Att det är så behöver inte innebära att dessa frågor saknar betydelse när det kommer till det praktiska genomförandet av vissa av direktivets förslag. Lantmäteriet har avgränsat sitt yttrande till att belysa markåtkomstaspekterna då det närmast knyter an till myndighetens ansvarsområde. I övrigt har vi inga synpunkter på Eis analys och förslag till genomförande.²

Sammanfattning

Lantmäteriet lämnar sammanfattningsvis följande kommentarer kring innehållet i rapporten:

- Då infrastrukturen för allmänt tillgängliga laddningsstationer förutsätts lösas genom privata avtal behövs inga särskilda regler om markåtkomst. Skulle det senare visa sig att tillgången till mark inte kan säkerställas genom privata avtal, föreslår Lantmäteriet att denna fråga utreds separat.
- Demonteringsregler avseende fysiska anläggningar i samband med att medborgarenergigemenskaper upplöses saknas. Problemet är generellt och regelverket kan behöva kompletteras med sådana bestämmelser.

¹ Ren energi inom EU. Ett genomförande av fem rättsakter (Ei R2020:02).

² Lantmäteriet har tidigare lämnat synpunkter på ett utredningsförslag angående moderna tillståndprocesser för elnät (SOU 2019:30, dnr LM2019/010337), i vilket markåtkomstfrågorna särskilt belyses.

- Frågan om markåtkomst genom ledningsrätt för energilagringsanläggningar som utgör en helt integrerad del av ett elnät kan behöva undersökas närmare.

Allmänt tillgängliga laddningsstationer

Reglerna ska enligt EU-direktivet bidra till att skapa gynnsamma villkor för elfordon av alla slag, t.ex. genom införande av allmänt tillgängliga laddningsstationer. Enligt Ei:s förslag tillåts inte systemansvariga att äga och driva laddningspunkter för elfordon, förutom för eget bruk. Etableringen av laddningspunkter för elfordon förväntas ske via andra aktörer.

Oavsett vem som äger eller driver allmänt tillgängliga laddningsstationer är inte ledningsrättslagen tillämplig på anläggningen. Eventuella behov av att reglera frågor om markåtkomst för denna infrastruktur har inte analyserats av Ei i samband med att det svenska regelverket anpassas till de aktuella EU-direktiven. Av Ei:s rapport framgår att laddningsinfrastruktur är tänkt att komma till stånd genom privata avtal (s. 604). Lantmäteriet gör därför tolkningen att det inte finns något behov av tvångsvis markåtkomst genom lantmäteriförrättning.

Energigemenskaper

En medborgarenergigemenskap är en ekonomisk förening som har till ändamål att ge sina medlemmar miljömässiga, ekonomiska eller sociala samhällsfördelar genom att exempelvis producera och leverera el eller genom att tillhandahålla laddningspunkter för elfordon (1 kap. 3 § i förslag till lag om energigemenskaper).

Av stadgarna ska framgå hur medborgarenergigemenskapens återstående tillgångar ska fördelas när medborgarenergigemenskapen upplöses (2 kap. 1 § 10 punkten i förslag till lag om energigemenskaper).

Lantmäteriet har i samband med gemensamhetsanläggningars avveckling uppmärksammat att demonteringsregler saknas då anläggningssamfälligheter upphör. Detta leder till otydligheter avseende anläggningens tillhörighet, och att anläggningar kan lämnas kvar på fastigheter sedan behovet upphört, mot fastighetsägares vilja. Ett tydligare regelverk om demonteringsregler skulle kunna motverka att sådana situationer uppstår, även ifråga om anläggningar tillhörande energigemenskaper.

Energilagringsanläggningar

Regler om undantag införs för systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för överföringssystem, som innebär att dessa aktörer tillåts äga eller driva energilagringsanläggningar, efter godkännande från nätmyndigheten. Godkännande ska lämnas enligt ellagen om energilagringsanläggningen är en helt integrerad nät-komponent. Frågan om ledningsrättslagens tillämplighet på sådana energilagringsanläggningar kan behöva undersökas.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Susanne Ås Sivborg. I den slutliga handläggningen av ärendet har också deltagit biträdande generaldirektör Anders Lundquist, divisionschef Tove Elvelid, stabschef Catharina Hökby, teknologie doktor Linda Sabel och lantmätare Linda Aldén, den sistnämnde föredragande.

För Lantmäteriet

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Susanne Ås Sivborg', written in a cursive style.

Susanne Ås Sivborg

Linda Aldén